

SMZ
BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR
MTIHANI WA KUIINGILIA KIDATO CHA KWANZA

133

KISWAHILI

MUDA: SAA 2:00

SOLUTIONS

JUMANNE 03 DISEMBA 2019 mchana

MAELEKEZO KWA WATAHINIWA

1. Mtihani huu una sehemu NNE (4) A, B, C na D.
2. Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A, maswali MANNE (4) kutoka sehemu B, maswali MAWILI (2) kutoka sehemu C na swali MOJA (1) kutoka sehemu D
3. Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.
4. Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizowekwa.
5. Majibu yote yaandikwe kwa kalamu ya buluu au nyeusi.
6. Simu za mkononi na vitu visivyoruhusiwa havitakiwi katika chumba cha mtihani.

KWA MATUMIZI YA USAHIHISHAJI TU

NAMBARI YA SWALI	ALAMA	SAINI
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
JUMLA		

maktaba.tetea.org

Find this and other free resources at: <https://maktaba.tetea.org>

Prepared by Maria Marco for TETE A

SEHEMU A: (Alama 15)
UFAHAMU

Soma shairi lifuatalo kwa makini kisha jibu maswali yanayofuata.

Soma mtoto wa kike, Soma usitetereke,
Soma usishawishike, hadi mwishowe ufike,
Soma nyadhifa ushike, nchi hii utumike,
Soma nakutegemea, Soma mtoto wa kike.

Soma na ufundishike, na vikwazo uviruke,
Soma nami niridhike, moyo nisisononeke,
Soma kisha unizike, mahali pema niweke,
Soma nakutegemea, Soma mtoto wa kike.

Soma usirukeruke, bongo zako zichemke,
Soma yote ukumbuke, masomo yasiponyoke,
Soma usirubunike, mwanangu usipotoke,
Soma nakutegemea, Soma mtoto wa kike.

Soma usipaparike, raha zina muda wake,
Soma usifedheheke, wenzangu wasinicheke,
Soma ili nitukuke, heshima nami niweke,
Soma nakutegemea, Soma mtoto wa kike.

1. Maswali

a) Bainisha nasaha mbili (2) anazozitoa mshairi kwa mtoto wa kike.

Mshairi anamsihi mtoto wa kike asome kwa bidii bila kuyumba au kushawishika ili afikie malengo yake maishani. Pia anamsihi aheshimu masomo na kuvumilia changamoto ili apate mafanikio na kuitumikia jamii yake.

b) Eleza faida inayoweza kupatikana kwa jamii na mzazi endapo mtoto wa kike atapata elimu.

Jamii hunufaika kwa kupata raia mwenye maarifa, maadili mema na mchango katika maendeleo ya taifa. Mzazi hunufaika kwa kupata heshima, faraja na msaada kutoka kwa mtoto aliyesoma na kufanikiwa.

c) Andika kichwa cha shairi hili kwa maneno yasiyozidi matano (5).

Elimu ya Mtoto wa Kike

d) Mshairi amekusudia kutoa ujumbe gani kwa jamii yake?

Mshairi anakusudia kuhimiza jamii ithamini elimu ya mtoto wa kike kwa sababu elimu humwezesha kufanikiwa, kusaidia familia na kuchangia maendeleo ya taifa.

e) Andika kinyume cha maneno yaliyopigiwa mstari.

Tetekereka – imara
Shawishika – thabiti
Rukeruke – tulia

Find this and other free resources at: <https://maktaba.tetea.org>

2. Fupisha shairi ulilolisoma hapo juu kwa aya moja (1) yenye maneno yasiyozidi ishirini na tano (25).

Shairi linahimiza mtoto wa kike kusoma kwa bidii, kuvumilia changamoto na kuthamini elimu ili afaulu na kuiletea jamii maendeleo.

SEHEMU B: (Alama 40)
SARUFI NA MATUMIZI YA LUGHA

3. a) Taja aina za sentensi zifuatazo.
i) Watoto wanaruka juu na chini.

Sentensi sahili.

- ii) Kondoo aliyenunuliwa jana amechinjwa leo asubuhi.

Sentensi changamano.

- iii) Tungelisoma kwa bidii hakika tungelifaulu mitihani yetu.

Sentensi shurtia.

- b) Tunga sentensi moja kwa kila aina ya kiunganishi kifuatacho.

- i. Kiunganishi linganishi

Asha ni mrefu kama dada yake.

- ii. Kiunganishi nyongeza

Alienda sokoni na akanunua matunda.

4. a) Ainisha maneno yaliyopigiwa mstari katika sentensi zifuatazo.
i) Tukilima tutavuna mazao mengi.

Kitenzi.

- ii) Abasi si kijana mzuri.

Kielezi cha kukanusha.

- iii) Jogoo amewika mara mbili.

Kielezi.

- b) Kwa kutumia mifano eleza maana ya istilahi zifuatazo.

- i. Kishazi

Kishazi ni mkusanyiko wa maneno wenye kitenzi lakini haujakamilisha wazo, mfano tukisoma kwa bidii.

- ii. Sentensi

Sentensi ni mkusanyiko wa maneno unaotoa wazo kamili, mfano mtoto anasoma darasani.

Find this and other free resources at: <https://maktaba.tetea.org>

5. a) Eleza taratibu tatu (3) za kufanya mdahalo.

Kwanza ni kuchagua mada inayojadiliwa na kupanga hoja. Pili ni kugawa nafasi kwa wazungumzaji ili kutoa hoja zao kwa utaratibu. Tatu ni kutoa hitimisho kwa kufupisha hoja zote zilizotolewa.

b) i) Nini maana ya taarifa?

Taarifa ni maelezo yanayotolewa ili kufahamisha jamii juu ya jambo fulani lililotokea au linalotarajiwa.

ii) Taja sifa mbili (2) za taarifa.

Taarifa lazima iwe ya kweli na iwe wazi ili kueleweka kwa urahisi.

6. a) Uliza maswali yafuatayo kwa Kiswahili.

i) How many nails do you have in your fingers?

Una kucha ngapi kwenye vidole vyako?

ii) Which colour do you prefer, brown or purple?

Unapendelea rangi ipi, kahawia au zambarau?

iii) Who is the President of this country?

Rais wa nchi hii ni nani?

b) Andika nambari zifuatazo kwa maneno.

i) 80,914

Elfu themanini mia tisa na kumi na nne.

ii) 32,500,500

Milioni thelathini na mbili laki tano elfu mia tano.

7. a) Kiunguja na Kipemba ni miongoni mwa lahaja za lugha ya Kiswahili. Andika lahaja nyengine tatu (3) za lugha hiyo.

Kimvita, Kimrima, Kihadimu.

b) Fafanua kwa kutumia mifano mambo mawili (2) yanayotofautisha lahaja moja na nyengine.

Lahaja hutofautiana kwa matamshi, mfano neno chumvi hutamkwa munyu katika baadhi ya lahaja. Pia hutofautiana kwa msamiati, ambapo neno moja linaweza kuwa na majina tofauti kulingana na eneo.

SEHEMU C: (Alama 30)
FASIHI

8. Tunga hadithi fupi ya kulisimua inayokubaliana na methali isemayo “Mtaka mengi nasaba hupata mwingi msiba”.

Kulikuwa na kijana aliyetamani kuwa tajiri haraka bila kufanya kazi. Aliingia kwenye biashara haramu akidhani atapata pesa nyingi. Hatimaye alikamatwa na kupoteza mali na heshima yake. Alijifunza kuwa tamaa husababisha maangamizi.

9. Andika beti tatu (3) za wimbo wa Kiswahili unaokemea maovu yaliyomo katika jamii yako.

Rushwa iache, maovu yakome,
Haki itawale, amani idumu,
Tujenge taifa kwa juhudi halali.

Tupinge wizi, tuishi kwa haki,
Upendo udumu, chuki itoweke,
Umoja wetu ni nguvu ya taifa.

Tukatae maovu, tusonge mbele,
Maendeleo yaje, maisha yawe bora,
Kwa mshikamano tushinde changamoto.

10. a) Eleza mambo matatu (3) yanayotofautisha mashairi ya kimapokeo na ya kimamboleo.

Mashairi ya kimapokeo yana vina na mizani iliyo thabiti ilhali ya kimamboleo hayazingatii vina kwa lazima. Mashairi ya kimapokeo hutumia lugha ya kale zaidi wakati ya kimamboleo hutumia lugha ya kisasa. Pia mashairi ya kimapokeo yana muundo maalumu tofauti na kimamboleo yaliyo huru.

b) Tegua vitendawili vifuatavyo.

i) Nina mti wangu kila nikiukata haukatiki.

Nywele.

ii) Ninampiga mwanangu kila siku lakini hasikii.

Kengele.

SEHEMU D: (Alama 15)
UTUNGAJI

11. Tunga Insha ya maneno kati ya 120 – 130 kuhusu “Umuhimu wa vyombo vya habari”.

Vyombo vya habari vina umuhimu mkubwa katika jamii kwa sababu hutoa taarifa, elimu na burudani. Husaidia wananchi kufahamu matukio ya ndani na nje ya nchi kwa haraka. Pia vyombo vya habari huchangia kuelimisha jamii kuhusu haki na wajibu wao. Kupitia vyombo hivyo, serikali huwafikishia wananchi sera na mipango yake. Aidha, vyombo vya habari husaidia kuimarisha amani, uwazi na maendeleo ya jamii kwa ujumla.

12. Jaalia wewe ni Maulid Ussi Mussa unayeishi Mapambazuko, umefiwa na mtoto wako anayeitwa Zakaria Ussi Mussa. Andika tangazo la kifo kuwaarifu watoto wako Farida Ussi Mussa wa Uweleni Pemba, Hassan Ussi Mussa wa Mahonda, Rashida Ussi Mussa wa Mtwara, pamoja na ndugu, jamaa, marafiki na wengineo.

TANGAZO

Inasikitisha kutangaza kifo cha mwanetu Zakaria Ussi Mussa kilichotokea Mapambazuko. Taarifa hii inawahusu Farida Ussi Mussa wa Uweleni Pemba, Hassan Ussi Mussa wa Mahonda, Rashida Ussi Mussa wa Mtwara pamoja na ndugu, jamaa na marafiki. Mazishi yatafanyika kesho nyumbani Mapambazuko. Mwenyezi Mungu ailaze roho ya marehemu mahali pema peponi. Amina.